

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת קרח תשע"א

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (ט"ז – א')

"ויקח קרח" מה לקח, "בן יצהר בן קהת בן לוי", לקח את כל גאוותו וייחוסו, והוא עצמו היה ככלי ריק. ואילו אצל משה נאמר (ט"ז – ב') "ויקומו לפני משה" לפניו לבדו, וזה היחוס החשוב ביותר לבן אדם שקמים מפניו מפני יחוס עצמו.

(החוזה הקדוש מלובלין זיע"א)

ויקהלו על משה וגו' רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשאו וגו' (ט"ז – ג')

וקשה, הלא קרח ועדתו באו לריב, ואיך יתכן כי יוסיפו וירבו שבח על העדה, אלא בני קרח טענו "רב לכם" פירוש הרבנות שלכם היא, לא מפני שזה מגיע לכם, אלא מפני ש"כל העדה כולם קדושים" כלומר ניצלם את תמימותם של העדה והשתלטתם עליה. ולכן באו אנשי קרח להלחם ולהיות לפה לכל העדה התמימה, שאין להם את האפשרות להתקומם נגד ההשתלטות של משה ואהרן, כי זו דרכו של סכסכן ובעל ריב תמיד, בפרהסייה "רוממות א ל בגרונם", אולם במסתרים הם חרב פיפיות – חרב רוצחת "רח"ל.

(חתם סופר)

בקר ויודע ה' את אשר לו (ט"ז – ה')

וברש"י, "אמר לו משה גבולות חילק הקב"ה בעולמו יכולים אתם להפוך בקר לערב? כן תוכלו לבטל את זו"ל כשם שהגוף יש לו עיני בשר לראות ולהבחין בדברים גשמיים כן יש לנפש עיניים שכליות לראות ולהבחין בין טוב לרע ובין צדיק לרשע, ומי ששולל את האבחנה בין טוב לרע כאילו שולל גם את האבחנה בין אור לחושך, משל לאחד שבא לחנות לקנות סחורה באישון לילה, וימהר המוכר וידליק את האור למען יבחין הקונה בטיב הסחורה שהוא קונה, אולם הלוקח אמר לו שלא איכפת לו טיב הסחורה והוא מוכן לשלם בעד כל סחורה אותו מחיר, כשמוע המוכר את דברי הלוקח, כיבה את האור ואמר, אם אין הבדל בין טוב לרע ולא איכפת לך כלום, אין צורך באור ואפשר למכור גם באפלה. כך אמר משה כלפי טענת "כי כל העדה כולם קדושים" ואין הבדל בין צדיק לרשע, "גבולות חילק הקב"ה בעולם" וטוב האור כדי להבחין ולראות כל דבר מהו באמת, אולם אתם מאחר שאינכם מבדילים בין טוב לרע ובין צדיק לרשע אין צורך לכם באור ויכולים אתם להפוך בקר לערב, כן גם יכולים אתם לבטל את ההבדל בין קודש לחול.

(המגיד מדובנא זיע"א)

וישלח משה לקרוא לדתן ולאבירים (ט"ז – ו')

וברש"י, "מכאן שאין מחזיקים במחלוקת" (סנהדרין ק"י), אין חזקה במחלוקות, אסור לומר כי מאחר וכבר נעשו כמה וכמה נסיונות להשכין שלום, שוב לא יועיל מאומה, אלא יש לנסות שוב ושוב, לפיכך לא נלאה משה רבנו אחרי שדבר כמה פעמים ושלח שוב לקרא לדתן ולאבירים.

(הרה"ק ר"י מווארקא זיע"א)

הבדלו מתוך העדה הזאת (ט"ז - כ"א)

הרה"ק רבי ישראל המגיד מקוזניץ זיע"א אהב את השלום ואת האחדות, והיה אומר יותר טוב שלום שלא לשם שמים ממחלוקת לשם שמים, ואף היה אומר אילו היו כל ישראל עושים שלום ביניהם ומושיטים יד איש לרעהו לשם קשר של אהבה ואחוה ורעות, היו כל הידיים מצטרפות ליד אחת גדולה שהיתה מגעת עד לכסא הכבוד. ומספרים כי בעיר אחת סמוכה לקוזניץ פרצה מחלוקת בתוך הקהילה והיו כאלה בתוך הקהילה שהחליטו ליסד להם קהלה מיוחדת, הדבר נודע להרה"ק מקוזניץ והזמין את הראשים ואמר להם, ישנן עבירות חמורות שבחמורות כמו ע"ז ושפיכות דמים וכדומה, ועל כולם אנו מוצאים עונשים חמורים בתורה לעוברי עבירות אלו, אבל אין אנו מוצאים בתורה מפורש כי עלינו להבדל מעוברי עבירה אלו, ורק במקום אחד אנו מוצאים בתורתנו לאמר "הבדלו מתוך העדה הזאת" וזהו דווקא במחלוקת קרח ועדתו שהם רצו להכניס פילוג בתוך מחנה ישראל, וכמ"ש הכתוב "ויקח קרח" ומתרגם אונקלוס "ואתפלג קרח" ומי שרוצה לעשות פילוגים בישראל צריכים ומחוייבים ומוזהרים מן התורה להבדל ממנו.

ואם בריאה יברא ה' וגו' (ט"ז - ל')

יש לבאר למה נקט שם ה' שהוא שם של רחמים בכזה ענין של מיתה משונה שבבריאה יברא ה' ובלעה את קרח ועדתו. ויתבאר בהקדים דברי הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדישטוב זיע"א לתרץ קושיית חז"ל על פסוק "הללו את ה' כל גויים שבחוהו כל האומים", ופריך גויים מאי עבידיתייהו בזה שגבר עלינו חסדו, ומתריך שהשבח של הגויים הוא בזה שהם זוכים להיות כפרתן של ישראל ובזה ניצולים כמה וכמה מישראל, וזה תיקונם ועל זה הם מהללים ומשבחים. וגם בעניינו של קרח, שלא האמין שכל הנהגות הצדיק הם מחושבות בדקדוק רב, וכל מעשיו הן ציווי הש"ת, ולכן קיבל את העונש החמור הזה שפצתה הארץ את פיה ובלעה אותם ואת בתיהם, וכאשר יקרא האדם פרשה זו בכל שנה ושנה, ויתבונן בזה הענין ועי"ז יקבל התחזקות באמונת צדיקים, זהו זכות ותיקון לקרח ועדתו, שבזכותם יתחזקו היהודים באמונת צדיקים, ולכן נקט שם של רחמים, שבזה שקיבל את ענשו יתעוררו אחרים על ידו.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ולא יהיה כקרח וכעדתו (י"ז - ה')

מסופר: פעם באו אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א חסידים ואנשי שלומו נרגשים ונרעשים בטענות על פלוני המר"ץ שמקיל בהוראה בבדיקת הריאה, וראוי להעבירו ממשרתו. הבין רבי מאיר מתוך דבריהם שאין לבם שלם לשמה, אלא שכוונתם להרבות מחלוקת בישראל, אמר להם, בני בואו וראו, כל ענין בדיקת הריאה אינה אלא מדרבנן, ואילו מחלוקת אסורה מן התורה, דאמר רב (סנהדרין דף ק"א) "כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר "ולא יהיה כקרח וכעדתו" ולא עוד אלא כבר אמר רב חסדא שם "כל החולק על רבו כחולק על השכינה" ואמר רבי אבובי שם "כל המהרהר אחרי רבו כמהרהר אחרי שכינה"

פניני השבת

להזדרז בהכנת שולחן השבת

הרידב"ז זצ"ל רבה של צפת חלה, וקבל על עצמו שלכשירפא יכין את שולחן השבת בכל יום שישי מהבוקר, וכשקיבל על עצמו כן, התרפא, וכן החפץ חיים זיע"א הציע למשפחה שכנס היה חולה מסוכן והרופאים התייאשו מחייו שיקבלו על עצמם להיות מוכנים לשבת מחצות היום והחולה התרפא.